

Teknik og Miljø

Naturprojekt på Glænø

2009 - 2010 - Rapport for 2010

Opdræt og udsætning af klokkefrø, *Bombina bombina*
i Slagelse Kommune

Klokkefrøen i Slagelse Kommune

Fra tidligere at have været vidt udbredt i den nuværende Slagelse Kommune med forekomster fra Tårnborg til Bisserup og ved Antvorskov forsvandt klokkefrøen stille og roligt fra størstedelen af det sydvestsjællandske område og i 1970`erne og 1980`erne var de sidste forekomster små-bestande i Skælskørområdet, ved Bisserup, Holsteinsborg, Glænø, Omø og Agersø, men desværre uddøde klokkefrøen i også i næsten hele dette område på grund af de sidste mange års omlægninger og intensivering af landbrugsdriften.

Siden ca. 1990 er det således kun på Agersø at klokkefrøen har overlevet i Slagelse Kommune.

Klokkefrøen er en centraleuropæisk art, der er sjælden og truet indenfor EU. Derfor er klokkefrøen opført på EU`s Habitatdirektivs artliste på bilag II over særligt truede og beskyttelseskrævende arter. Klokkefrøen er ligeledes opført på Danmarks "Røde Liste" over truede dyrearter.

I forbindelse med den nylige kommunalreform er klokkefrøen af Miljøministeriet udnævnt til særlig ansvarsart for Slagelse Kommune.

Klokkefrøen er en varme-elskende art, som har behov for lavvandede, solbeskinnede, ynglevandhuller, som er frie for fisk, da disse æder klokkefrø-haletudserne og dermed udrydder bestanden. Derudover er klokkefrøen afhængig af velegnede overvintringspladser som stendynge, stengærder, småskove og skrænter, samt ekstensiv afgræsning af kreaturer, som sikrer at ynglevandhuller ikke gror til, samt medvirker til at sikre et rigt fødeudbud med insekter osv.

For at bevare og sikre klokkefrøen i Slagelse Kommune har kommunen iværksat en række foranstaltninger!

I løbet af 2008-09 er der således blevet anlagt og genoprettet 20 vandhuller og søer, samt etableret hegning og afgræsning på Glænø med henblik på at styrke og genskabe herpetofaunaen og genindføre klokkefrøen på Glænø. Midlerne til projektet er kommet fra Slagelse Kommune, Skov- og Naturstyrelsen og Fødevarer-Erhverv/EU, og projektet er gennemført i samarbejde med Rana-Consult. Glænø udgør en del af Natura 2000 område nr. 143 "Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø", hvor klokkefrø og stor vandsalamander er en del af udpegningsgrundlaget.

I forbindelse med dette projekt blev det som anført besluttet at genindføre klokkefrøen til Glænø.

Det genetiske "klokkefrømateriale" til denne reetablering af klokkefrøbestanden skulle, om muligt, være klokkefrøer med Agersø-baggrund. Agersøs bestand af klokkefrøer er dog lille og selv truet så det blev besluttet, om muligt, at anvende dyr fra Agersøs genetiske "dubletbestand" på Asnæs ved Kalundborg, og så, om nødvendigt, at blande denne med klokkefrø-yngel fra Røsnæs.

Indsamling af Klokkefrø-æg i 2010

I forbindelse med projektet gav Skov- og Naturstyrelsen tilladelse til at indsamle klokkefrø-æg på Agersø, Asnæs og Røsnæs i 2010.

Indsamlingen af klokkefrø-ægklumper blev besværliggjort af dårligt, og ustadigt vejr i april-maj måned, 2010.

Klokkefrøerne på Asnæs og Røsnæs er to genetiske "dublet-bestande", som netop er blevet etableret i forbindelse med et tidligere EU-Life/Vestsjællands Amt projekt, for at sikre generne i de oprindelige bestande på henholdsvis Agersø og Nekselø.

Etableringen af dublet-bestanden på Røsnæs har været ovenud vellykket og klokkefrø-bestanden på Røsnæs er nu Danmarks største.

Derimod har Agersøs dublet-bestand på Asnæs været meget mindre succesfuld og det var ikke ventet, at det ville være muligt at finde tilstrækkeligt med ægklumper.

De første ægklumper blev indsamlet på Røsnæs, men efter kort tid viste det sig at klokkefrø-bestanden på Asnæs, meget overraskende og glædeligt, var blevet mere talstærk og havde en meget fin ynglesæson. Dermed skiftede fokus, og kræfterne blev koncentreret om at indsamle ægklumper fra Asnæs i stedet for.

Da indsamlingen på Asnæs var forholdsvis succesfuld, blev det ikke skønnet nødvendigt at indsamle klokkefrø-ægklumper på Agersø i 2010.

Der blev indsamlet ca. 3.000 æg fra Agersøs genetiske dublet-bestand på Asnæs ved Kalundborg i løbet af maj og juni måned 2010. Æggene blev dels indsamlet direkte på vandplanter i vandhullet dels indsamlet i "parringsbure", hvor indfangede klokkefrøhanner og -hunner forlystede sig!

Derudover blev der indsamlet ca. 800 æg fra klokkefrøen på Røsnæs, men disse blev efter kort tid genudsat på Røsnæs igen (se kort 1), da indsamlingen på Asnæs gik tilfredsstillende.

Opdræt i 2010

Haletudserne blev opdrættet i udendørs opdrætscenter i solbeskinnede akvarier og bassiner med varmelegemer, intensiv fodring og hyppige vandskift for at sikre en hurtig vækst og en ringe grad af dødelighed. Opdrætsdelen var meget succesfuld og der var kun ca. 20 % af de indsamlede æg der ikke blev klar til udsætning som haletudser. 5-8 uger efter indsamlingen af æggene blev de sidste store haletudser og små klokkefrøer sat ud. En tidlig udsætning af klokkefrøer/-haletudser har overordentlig stor betydning, da de nyforvandlede klokkefrøer har en længere periode til at blive "fedet" op i udsætningsvandhullerne, før de går i vinterdvale og dermed en langt større mulighed for at overleve vinterdvalen.

Udsætning i 2010

Klokkefrøerne blev hovedsageligt udsat som store haletudser kort før metamorfosen.

I alt blev der tilbageført 400 store haletudser til de 2 indsamlingsdamme på Asnæs, ultimo juni og primo juli, se kort 2.

På Agersø blev der udsat 895 store klokkefrøhaletudser i 4 forskellige damme, se kort 3.

På Glænø blev der udsat 1.100 store klokkefrøhaletudser i 5 forskellige damme, se kort 4.

Troels Stensballe, lokal lodsejer på Agersø, i gang med at udsætte klokkefrøer på "Draget".

Store klokkefrøhaletudser lige før udsætning på Glænø, 2010.

Klokkefrøen i Slagelse Kommune i de kommende år

Indsamling, opdræt, udsætning og genudsætning fra Asnæs til Agersø og Glænø vil fortsætte de kommende år for at sikre klokkefrøens overlevelse i Slagelse Kommune. Ligeså er der behov for at etablere nye yngledamme for klokkefrø på Glænø og Agersø. Derudover er det håbet, at der kan etableres store livskraftige bestande indenfor det øvrige Natura 2000 område, muligvis på områderne ved Borreby, Stignæs og Omø.

Dette forudsætter dog, at der bliver gennemført en række naturgenopretningsprojekter med fokus på at etablere et net af store velegnede klokkefrø-yngledamme på velegnede arealer som hegnes og afgræsses af kreaturer.

Sådanne projekter vil ikke kun gavne klokkefrøen, men også sikre de truede småbestande af strandtudse, grønbroget tudse, spidssnudet frø, springfrø og stor vandsalamander, alle arter som også er omfattet af EU`s Habitatdirektiv.

Kort 1

Røsnæs 2010

Udsætningslokalitet = X

Indsamlingslokalitet = X

Kort 2

Asnæs 2010

Udsætningslokalitet = X

Indsamlingslokalitet = X

Kort 3

Agersø 2010

Udsætningslokalitet = X

Kort 4

Glænø 2010

Udsætningslokalitet = X

Slagelse Kommune
Teknik og Miljø
Miljø og Natur
Dahlsvej 3
4220 Korsør

www.slagelse.dk

2010
Redaktion: Naturgruppen/Charlotte Jørgensen
Rapport udfærdiget af: Cand. scient Peer Ravn, Rana-Consult
Forsidefoto: Peer Ravn

Design: Teknik og Miljø/NFN
Print: Slagelse Kommune

